

Dijous 21 de Maig, 2020

TREBALL FINAL DE GRAU EN
MESTRE/A D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

**L'INSPECCIÓ EDUCATIVA
EN TEMPS DE REPRESSIÓ**

Alumne: Saül Bort Saura

Tutor: Miquel Juan Ortells Roca

Àrea de coneixement: Teoria i Història de
l'Educació

Curs acadèmic: 2019/2020

ÍNDEX

	Pàgina
INTRODUCCIÓ	
1. Agraïments	3
2. Resum del treball	3
3. Justificació temàtica escollida	3-4
4. Què és un llibre de visites d'inspecció?	4-5
DESENROTLLAMENT	
5. Contextualització històrica poble i escola en el qual es realitzen les visites que analitzarem	5-7
6. Introducció teòrica: estat de la qüestió	7-8
7. Context polític i legislatiu durant el període que comprèn el llibre de visites d'inspecció	8-13
8. Visites d'inspecció i anàlisi de les mateixes	13-21
QUÈ HEM APRÈS?	
9. Conclusions	21-24
INFORMACIÓ OBTINGUDA DE...	
10. Bibliografia i webgrafia	24-25
ANNEXOS	26-28

1. AGRAÏMENTS

En primer lloc, vull agrair a Vicent Rocher Leche, exdirector del CRA «El Trescaire» durant més de 30 anys, dintre del qual es troba integrat l'aulari de Vilanova d'Alcolea, per haver conservat, digitalitzat i haver-me fet arribar els llibres de visites d'inspecció educativa amb els quals he pogut basar la realització d'aquest treball. Si no haguera disposat d'aquests documents, tot aquest treball no haguera sigut possible, ja que, com ell em va dir, quan va trobar els llibres a l'antiga escola de Vilanova, aquests es trobaven tirats en caixes i si ell no els haguera "rescatat" d'allí, tots aquests documents hagueren quedat en l'oblit.

2. RESUM DEL TREBALL

Aquest treball està basat en l'anàlisi dels llibres de visites d'inspecció de Vilanova d'Alcolea durant el període de la dictadura franquista, més concretament entre els anys 1940 i 1963, allò que el règim franquista va anomenar "XXV Años de Paz".

Els llibres de visites d'inspecció educativa són una font d'informació molt important per a descobrir com eren les escoles i com funcionava el sistema educatiu en els períodes en que transcorren. Donat que aquesta font d'informació és desconeguda per a molta gent, el primer que he realitzat en aquest treball és definir *què és un llibre de visites d'inspecció educatives i quin ús tenia i té en l'àmbit educatiu*. Després he realitzat una petita contextualització poble/escola per saber quina era la realitat del poble al qual es refereix els llibres que analitzarem. Per tal de tindre present la realitat del país quan més endavant vegem el que diuen els inspectors i les inspectores i que no ens resulta tan fora de context el que diuen o deixen de dir, he realitzat una contextualització política i legislativa d'àmbit educatiu que ha sofert Espanya des de la coneguda Llei Moyano fins al final de la dictadura franquista. Seguidament he analitzat les visites d'inspecció que hi han enregistrades en els llibres, tot centrant-me en què era en el que es fixaven els inspectors i les inspectores en les seues visites, així com el vocabulari que utilitzaven, els valors que ens transmetien,... entre altres aspectes. Per finalitzar, he arribat a una petita conclusió basada en com aquestes visites m'han ajudat a descobrir la història educativa espanyola durant el període franquista i per què crec que pot ser útil l'anàlisi de diferents llibres d'inspecció educativa com a font d'informació per a conèixer l'evolució del sistema educatiu espanyol.

Paraules clau: Escola franquista | Història de l'Educació | Inspecció educativa | Llibre de visites d'inspecció | Vilanova d'Alcolea

3. JUSTIFICACIÓ DE LA TEMÀTICA ESCOLLIDA

L'elecció d'aquesta temàtica va ser deguda al fet que aquests tipus de llibres de visites d'inspecció eren, abans de començar la investigació per a realitzar el treball, una font d'informació nova i

desconeguda per a mi des de la qual poder descobrir com era el sistema educatiu espanyol i, més concretament, l'escola del meu poble durant el període de la dictadura franquista.

L'anàlisi dels llibres de visites d'inspecció és una font d'informació molt interessant que ens proporciona informació des de la visió dels antics inspectors i inspectores que exercien com a tals durant el període de la dictadura franquista.

Podem dir que la inspecció educativa té un paper clau en la història del sistema educatiu espanyol i també en el sistema educatiu actual. Aquest òrgan exerceix una funció de control legislatiu sobre totes les escoles i docents del sistema educatiu, encarregant-se del compliment de les normes establertes i del correcte funcionament de tots els centres.

A més, la rellevància que el treball d'inspecció ha tingut en l'evolució històrica del sistema educatiu, així com la gran importància, observada durant les meues estades en pràctiques en els centres escolars, que té aquesta en l'actualitat, m'han fet considerar l'estudi d'aquest com un aspecte molt interessant de l'educació.

Per tot això, com a futur docent és important descobrir la influència que aquest òrgan de control ha tingut en el sistema educatiu en el qual pretenc treballar en els propers anys. A més, també és interessant descobrir la funció que aquests llibres de visites d'inspecció han tingut al llarg de la història, així com l'evolució històrica de l'escola del meu poble a través d'aquests.

4. QUÈ ÉS UN LLIBRE DE VISITES D'INSPECCIÓ?

Un llibre de visites d'inspecció és un llibre que obri un inspector o inspectora amb l'objectiu d'enregistrar, amb data, lloc i signatura de l'inspector o la inspectora que porta a terme la visita, les observacions i recomanacions fetes durant les diferents visites que es realitzaven des d'inspecció d'una manera rutinària per tal de comprovar com funcionava l'ensenyament en una determinada escola i poder observar si les metodologies i recursos que utilitzava el mestre o la mestra en qüestió eren les que marcava la ideologia del règim franquista i la pedagogia del moment.

Els diferents inspectors i inspectores que realitzaven les visites d'inspecció educatives estaven sota el control del "Servicio de Inspección Técnica del Ministerio de Educación" (SITE), un cos encarregat d'avaluar i controlar el treball dels diferents docents d'arreu del país, tot i que aquest cos va perdre força amb la implicació del CIDE en l'avaluació educativa.

Cal dir també que aquests llibres es deixaven a l'escola, era obligat que estigueren en ella per a que si l'inspector o la inspectora que realitzava la següent visita no era el mateix o la mateixa, aquest poguera comprovar si s'havien complert les modificacions, consells... els quals s'havia deixat constància en les darreres visites.

Cal dir també que una dictadura com la que es va produir en Espanya entre els anys 1939 i el 1975 pretén controlar la seua societat, i quina millor manera de fer-ho possible que controlar les aules on

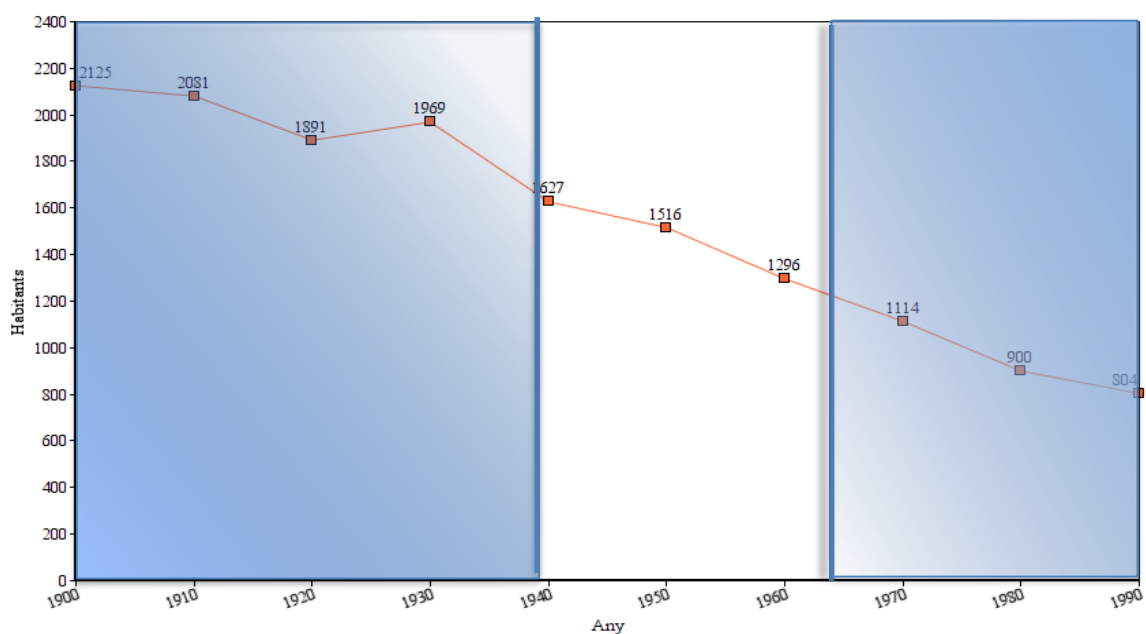
es formen els futurs membres de la societat. Aquesta tasca de control sobre els docents que imparteixen les classes les realitzaven els inspectors i les inspectores i això ho feien constar en aquests llibres.

Per tant, considere que aquests llibres de visites són una font d'informació molt important perquè ens permeten veure en què es basava el control del règim franquista sobre un aspecte tan important com el sistema educatiu i, també ens permeten descobrir el funcionament del sistema educatiu espanyol durant aquests anys.

5. CONTEXTUALITZACIÓ HISTÒRICA DEL POBLE I L'ESCOLA EN EL QUAL ES REALITZEN LES VISITES D'INSPECCIÓ QUE ANALITZAREM

Un dels aspectes més importants per a contextualitzar el poble i l'escola és l'evolució demogràfica de Vilanova d'Alcolea durant els anys que transcorre el llibre de visites d'inspecció que analitzarem. Per això, a continuació, veurem un gràfic amb aquestes dades demogràfiques.

Figura 1: Evolució demogràfica Vilanova d'Alcolea (1900/1990)

NOTA: La part del gràfic no ombrada (1939-1963) correspon al període revisat.

Com podem observar en l'anterior gràfic, el nombre d'habitants a Vilanova d'Alcolea és clarament decreixent, passant de 1527 habitants a l'any 1940 fins aproximadament 1200 habitants a l'any 1965. Aquestes dades demogràfiques es troben fortament relacionades amb el nombre d'alumnes de les diferents escoles localitzades en aquest mateix poble.

Cal dir que els llocs on es trobaven ubicades les escoles eren un edifici anomenat "el quartel", l'ajuntament, un edifici municipal al qual més tard es va anomenar "la ferreria" i "el carreró" i es

distribuïen les diferents escoles en funció de les necessitats de cada moment i de cada escola en qüestió.

Durant el període de temps en el que transcorren els dos llibres de visites d'inspecció que hem analitzat, en Vilanova d'Alcolea hi havia 4 escoles diferents, i més avant en el temps, es va afegir l'Escola de Pàrvuls*.

Aquestes escoles eren les següents:

- Escola Unitària Núm.1 de Xiquetes → Les alumnes eren xiquetes d'entre 6 i 9 anys.
- Escola Unitària Núm.2 de Xiquetes → Les alumnes eren xiquetes d'entre 9 i 14 anys
- **Escola Unitària** Núm.1 de Xiquets → Els alumnes eren xiquets d'entre 6 i 9 anys.
- **Escola Unitària** Núm.2 de Xiquets → Els alumnes eren xiquets d'entre 9 i 14 anys.

Generalment l'Escola Unitària Núm. 2 de Xiquets estava ubicada en "el carreró".

- Escola Nacional de pàrvuls de Vilanova d'Alcolea* → El precedent del que després va ser l'Escola Nacional de pàrvul de Vilanova d'Alcolea era una persona del poble que no tenia ninguna titulació de mestra però que s'encarregava de cuidar als més infants. Fins que l'any 1960 es va fer oficial l'Escola Nacional de Pàrvuls de Vilanova d'Alcolea i aleshores els més infants del poble van passar a formar part del sistema educatiu.

L'ajuntament, al veure que l'edifici municipal estava en mal estat el va decidir desmuntar i va demanar la construcció d'una nova escola. Com es necessitaven diners per a realitzar aquesta obra, es va decidir vendre aquest edifici municipal per poder treure diners per a construir la nova escola. Cal dir que uns anys més tard en aquest edifici es va construir una ferreria, motiu pel qual hem anomenat així a l'edifici en qüestió.

En la construcció l'any 1963 de la nova «Escola Extramuros de Vilanova d'Alcolea», anomenada així a causa de la seua ubicació fora del nucli urbà, es va transportar tota l'escolaritat cap al nou edifici a excepció de l'escola de pàrvuls que va tardar un poquet més temps en ser transportada a la nova escola.

En els anys posteriors es van anar llevant unitats a l'aulari de Vilanova fins a quedar-se aquest amb:

- 1 unitat d'Educació Infantil
- 2 unitats d'Educació Primària (fins a 4t Curs)

Els alumnes d'un curs superior al de 4t i els de cicles superiors es formaven en escoles dels pobles veïns com és el cas de Cabanes o Torreblanca.

Per acabar, m'agradaria remarcar que actualment els alumnes de l'escola de Vilanova d'Alcolea es troben en barracons des del Maig de l'any 2009 , ja que, l'escola que es va construir l'any 1963 es trobava en un estat deficient per a portar a terme les classes.

A més, l'evolució demogràfica continua amb una línia decreixent i en l'any 2019 trobem 584 habitants al poble, mentre que en l'escola també es reflecteix amb unes dades del curs 2019/2020 de 24 alumnes repartits en una unitat d'Educació Infantil, la qual compta amb 9 alumnes i dues unitats d'Educació Primària, una amb 8 alumnes de 1r, 2n i 3r curs i l'altra amb 7 alumnes de 4t, 5é i 6é curs.

6. INTRODUCCIÓ TEÒRICA: ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Els llibres de visites d'inspecció guarden informació de com era l'educació en el nostre país i quins eren els mecanismes de control ideològic que va exercir el franquisme sobre l'activitat que desenvolupaven els mestres (*Manuel Santander Díaz, 2009*).

Tot i haver tingut diferents funcions al llarg de la seua història, els llibres de visites han estat vigents durant el segle XIX , gran part del segle XX i en el segle XXI podem dir que tornen a estar presents als centres educatius.

Ja en la Llei Moyano es va promulgar un article (144) en el qual es van estipular alguns aspectes de la inspecció educativa. En aquesta llei es va establir que una vegada acabada la visita, l'inspector deuria de deixar constància en els llibres de visites d'inspecció de les prevencions i advertències que considerés convenient, es va estipular també que el llibre era obligat que es trobara en l'escola i que els inspectors s'haurien d'endur una còpia firmada per el mestre o la mestra de la visita que acabaven de realitzar.

Però, abans d'acabar la Guerra Civil Espanyola, en el territori ocupat pels franquistes es va establir des del Ministeri d'Educació Nacional una nova ordre amb la finalitat de regular les visites d'inspecció educatives.

La inspecció es va fer càrrec de que s'aplicaren correctament dos articles que apareixen en aquesta ordre, l'article 5 i l'article 15.

En l'article 5 s'estipulava que els inspectors en les seues visites «cuidarán de exaltar el espíritu religioso y patriótico, procurando hacer de la escuela una institución española, educativa y formadora de buenos patriotas y cuánto se relaciones con el aspecto técnico de la enseñanza».

Mentre que en l'article 15 d'aquesta mateixa ordre s'estipulava que en cada escola hi hauria un llibre on l'inspector posarà l'informe de l'obra que s'està portant a terme en l'escola.

Cal dir que durant el franquisme i més concretament durant les anomenades *Depuracions del Magisteri*, van ser nomenats inspectors afins a la ideologia franquista, fet que va comportar la des-

professionalització de la inspecció i a accentuar la ideologia de la activitat inspectora (*Domingo Muñoz Marín 1993*).

El franquisme va utilitzar la inspecció com un mecanisme de control i vigilància amb la finalitat que l'educació en les escoles es basés en el nacional-catolicisme.

Com podem comprovar, els llibres de visites d'inspecció educatives són una gran font d'informació per a conèixer l'evolució del sistema educatiu espanyol i el control que el franquisme en feia d'aquest.

Donat que en aquest treball les visites d'inspecció que analitzarem es troben realitzades en l'escola de Vilanova d'Alcolea durant els anomenats "XXV Años de Paz", el que espero d'aquest és descobrir a través de l'anàlisi dels diferents llibres de visites educatives com era el sistema educatiu i les escoles de l'àmbit rural durant el franquisme i, més concretament, de l'escola de Vilanova d'Alcolea.

7. CONTEXTE POLÍTIIC I LEGISLATIU DURANT EL PERÍODE QUE COMPREN EL LLIBRE DE VISITES D'INSPECCIÓ

Els llibres de visites d'inspecció que analitzarem registren visites d'inspecció educatives realitzades en Vilanova d'Alcolea durant un període de la dictadura franquista a la qual estava sotmesa Espanya.

Cal dir també que el primer llibre que hem analitzat s'obre un any després d'instaurar-se en el nostre país la dictadura franquista.

Tot i això, la primera llei educativa espanyola a la qual hem de fer referència és a la coneguda **Llei Moyano** (aprovada el 9 de setembre de l'any 1857 i vigent fins a l'any 1970), aquesta llei es basava en el següent:

- L'església tenia el control dels continguts educatius que s'imparteixen a l'escola. (*Art.11 "El gobierno procurará que los respectivos curas párrocos tengan repasos de doctrina y moral cristiana para los niños de las escuelas elementales, al menos una vez cada semana"*).
- Obligatòria l'educació dels xiquets i les xiquetes d'entre 6 i 9 anys a no ser que els seus encarregats puguen proporcionar este ensenyament en casa . (*Art. 7 "La primera enseñanza elemental es obligatoria para todos los españoles. Los padres y tutores o encargados enviarán a las escuelas públicas a sus hijos y pupilos desde la edad de seis años hasta la de nueve; a no ser que les proporcionen suficientemente esta clase de instrucción en sus casas o establecimiento particular"*).
- L'educació superior era diferents per als xics que per a les xiques.
- Centralització de l'educació.
- Finançament i configuració desigual de l'ensenyament.
- Educació primària gratuïta.

- Secularització limitada.
- Uniformitat i llibertat d'ensenyament limitat.

Respecte a la inspecció en la Llei Moyano, cal dir que aquesta llei comença a organitzar la Inspecció de la Instrucció Pública en tots els seus graus i venia a dir el següent:

- El govern exercirà la inspecció i vigilància sobre els establiments d'instrucció tant públics com privats. *(Art.294)*
- Les autoritats civils i acadèmiques seran les responsables de garantir que en els establiments d'ensenyament públics i privats no hi haja impediment per a que els bisbes i altres prelats diocesans velen per la puresa de la doctrina de la fe i de les costums i sobre l'educació religiosa de la joventut. *(Art. 295)*
- Quan un prelat diocesà observa que en els llibres de text o en les explicacions del professor s'emeten doctrines perjudicials a la bona educació religiosa de la joventut, donarà part al govern qui instruirà l'expedient que creguen convenient. *(Art. 296)*
- El govern vigilarà el primer ensenyament mitjançant els seus inspectors, que visitaran tots els establiments del seu districte i exerciran en ells una constant inspecció. *(Art.297)*
- Els inspectors seran anomenats pel rei. *(Art. 298)*
- En cada província hi haurà un inspector d'escoles de primer ensenyament, en cas de ser necessari es podran anomenar dos inspectors per província. Cal dir que hi han excepcions com en el cas del País Basc o Madrid. *(Art. 299)*
- Per a optar al càrrec d'inspector es necessari haver acabat els estudis de l'Escola normal central i haver exercit el primer ensenyament en una escola pública durant almenys 5 anys o en una escola privada durant almenys 10 anys. *(Art. 300)*
- S'estipula els sous dels inspectors segons les províncies en les quals exerceixen. *(Art.301)*
- S'estipulen també els ascensos de càrrec i sou per part dels inspectors. *(Art. 302)*
- Els inspectors provincials visitaran les escoles de primer ensenyament i s'ocuparan de la resta de serveis que determina el reglament. *(Art. 303)*
- S'estipula també que hi hauran tres inspectors generals de primer ensenyament així com els requisits per optar al càrrec i el sou anual estipulat. *(Art. 304)*
- Els inspectors generals de primer ensenyament visitaran les escoles normals de mestres, vigilaran el treball dels inspectors provincials i prestaran els serveis que el govern els encomane. *(Art. 305)*
- S'estipula que seran inspectors generals d'instrucció pública els individus retribuïts del Real Consell del ram. *(Art. 306)*
- El govern publicarà, escoltant al Real Consell d'Instrucció Pública, un reglament que determine les obligacions i facultats dels inspectors generals, així com estipular quina quantitat hauran d'indemnitzar quan un inspector tinga que marxar de la seua residència per a exercir el seu proper destí. *(Art. 307)*

Aquesta llei va comportar un canvi en la mentalitat de la gent implicada en l'educació, va fer que els ajuntaments mantingueren econòmicament a les escoles d'educació primària, produint que amb l'empobriment dels ajuntaments les escoles es traslladaren a quadres, habitacions sense ventilació... A més, es produí durant tota la vigència d'aquesta llei una diferenciació entre els xiquets i xiquetes de famílies adinerades que segueixen estudiant en acabar l'educació primària i els de les famílies obreres, que en acabar primària, havien d'anar a treballar per necessitats econòmiques. (Ministerio de Fomento, 1857; Puelles Benítez, Manuel, 2008)

El 14 d'abril de l'any 1931 es va proclamar en Espanya l'anomenada **II República Espanyola**, aquesta va estar vigent fins a l'1 d'abril de l'any 1939 i en ella es van diferenciar 3 etapes:

- Bienni Reformista (1931/1933) en el qual es porten a terme unes mesures progressistes que pretenien promoure una educació gratuïta, laica i de qualitat.
- Bienni Conservador (1933/1936), durant aquest període conegut com la "contrareforma educativa" es van abolir algunes mesures portades a terme durant el Bienni Reformista.
- Guerra Civil (1936/1939) on les mesures van passar a un segon pla i es va intentar salvar la República del cop d'estat militar que es va portar a terme durant aquests anys.

(de Agorreta, Chicharro, Corominas i Casals, Pagès i Blanch, 2006)

Des de l'any 1936 a l'any 1939 el nostre país es veié colpejat per l'anomenada **Guerra Civil espanyola**. Durant aquesta, Espanya es va dividir en dos bàndols, el bàndol republicà (o dels anomenats *rojos*) i el bàndol nacionalista.

En la zona republicana els sacerdots eren perseguits mentre que en la zona nacionalista es promovia un fanatisme religiós, fet que va provocar que l'església fora clau en ajudar al bàndol nacionalista i es va declarar la guerra com una "Croada" contra l'infidel. Per a ells, la guerra era d'espanyols o nacionalistes contra els anti-espanyols o rojos (González Madrid, 2007).

Cal dir també que durant aquest període es van portar a terme autèntiques barbaritats, com els coneguts passeigs portats a terme en ambdues zones. En la zona franquista aquest "passeig" era promogut per les esquadres falangistes i, sovint, la guàrdia civil: apressaven a una persona i se l'enduien a fer un "passeig" en el cotxe i quan arribaven a un descampat o a una cuneta els afusellaven (Vega Sombría, 2004).

L'educació va ser considerada un instrument ideològic en els dos bàndols. Per això, en el bàndol republicà, els anomenats Comitès Revolucionaris van portar a terme una depuració docent de tots aquells mestres que no tenien la confiança dels que ocupaven el poder, mentre que en el bàndol nacionalista aquestes depuracions docents tenien diferents conclusions segons quin era el resultat de la investigació docent que s'obria a cada mestre o mestra, aquestes podien variar des de no fer res al mestre o mestra en qüestió, l'expulsió del cos d'aquest, la suspensió d'ocupació i sou durant anys, el canvi de destinació durant un període de 5 anys o, fins i tot l'afusellament d'aquests (Puelles Benítez, 1980).

Durant els anys següents i amb l'objectiu d'exercir un control absolut sobre la ideologia del poble es van crear les Comissions Depuradores. Per tal de portar a terme aquest control, es depuraven docents, llibres de text i, fins i tot, biblioteques escolars, eliminant així pensaments que no corresponen amb la ideologia nacionalista.

Ningú podria exercir la docència, ni privada ni pública, sense abans superar un expedient de depuració en el qual els docents havien de provar la innocència de qualsevol sospita republicana.

Per tot això, durant aquest període bèl·lic no es va promulgar cap reforma ni llei educativa en tot el territori nacional.

(Ortells Roca, 2008; Serrano Olmedo, Sánchez Fernández, Rodríguez Rivero, 2007)

L'any 1939 es va instaurar a Espanya l'etapa coneguda com el «**franquisme**». Aquest va ser un règim polític autoritari i dictatorial que va durar fins a l'any 1975, any en el qual mor el dictador del règim. Aquest règim va nàixer davant la victòria militar dels nacionalistes durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939).

Durant aquest període es va portar a terme una forta repressió cap a pensaments diferents als propis de la ideologia franquista. Els càrrecs institucionals com per exemple els alcaldes, juntes que qualificaven el treball dels mestres, etc. van ser directament assignats i controlats per les forces del règim.

(Fenoy Rico, s/d; Montagut Contreras, 2016; Muñoz Marín, 1993; Santander Díaz, 2009)

A més, durant aquest període es van promulgar una sèrie de lleis educatives que feien referència a l'Educació Primària. Aquestes lleis són les següents:

- **Llei sobre Educació Primària del 17 de juliol de l'any 1945** (complementada per un decret de 1967):
  1. Considera l'educació com un dret de la família, l'església i l'Estat. *Aquest fet que provoca una gran influència del franquisme en l'educació.*
  2. Caràcter confessional, social i patriòtic de l'educació.
  3. Educació primària obligatòria, gratuïta i separada per sexes.
  4. Obligatori ús del castellà en tot el territori nacional.
  5. L'etapa d'educació primària comprenia des dels 6 als 12 anys.
  6. Currículum centralitzat i organitzat de forma cíclica.
  7. Establiment dels drets i els deures dels mestres i determina la formació d'aquests i la seua posterior inclusió en el sistema educatiu espanyol.

En aquesta llei es fa referència a la inspecció en els següents casos:

- La inspecció és l'òrgan encarregat d'orientar i dirigir al mestre en l'exercici de la seua funció docent. (Art. 79)
- (Art. 80). Estableix els graus jeràrquics de la inspecció i els diferencia en els següents:

1. Inspecció general → caràcter informatiu, tracta assumptes tècnics i pedagògics
2. Inspecció provincial → el treball es dividia en els inspectors per a escoles masculines i inspectores per a les femenines
3. Inspecció comarcal → els inspectors i les inspectores de l'apartat anterior tindran assignada una comarca o zona d'inspecció en la que hauran d'actuar durant un període de 5 anys.
4. Inspecció auxiliar → en casos excepcionals els inspectors estan autoritzats, sempre que ho approve el Ministeri, a designar a un mestre com a Inspector Mestre que de manera circumstancial pot portar a terme les funcions que se li demanen.

També estipula que tots els inspectors hauran de redactar anualment una memòria de caràcter informatiu i tècnic.

- El nombre d'inspectors i la extensió comarcal de cadascun d'aquests se determinarà en funció de les visites que puguen realitzar a les escoles de la seua jurisdicció. (*Art. 81*)
- (*Art. 82*) Estipula els drets i els deures dels inspectors professionals de l'ensenyament primari, aquest són els següents:
  1. Mantenir una conducta moral exemplar desenvolupant la seua funció en servici de Deu i de la Pàtria.
  2. Motivar la cooperació de la família, de les Institucions de l'Estat i dels Organismes i Empreses de Treball en la tasca escolar.
  3. Complir i fer complir les disposicions legals relatives a l'ensenyament.
  4. Prestar jurament de fidel servei en l'acte de la incorporació al seu càrrec, utilitzar la medalla d'inspector en tots els actes solemnes, assistir a les Juntes i Consells reglamentaris i desenvolupar els càrrecs de govern o directius que els ordenen els superiors.
  5. Viure en la capital de la seua província, visitar detingudament les escoles, centres o institucions d'educació i ensenyament de primària de la seua comarca.
  6. Participar en les oposicions o concursos que per al seu ingrés i trasllat siguen reglamentats pel ministeri.
  7. Se li atorga protecció en cas de malaltia i d'impossibilitat per realitzar el seu treball professional, gratuïta escolaritat per als seus fills en tots els ensenyaments del Ministeri d'Educació, pertinença a la Mutualitat Nacional d'Ensenyament Primari i percebre els seus beneficis socials i econòmics.
  8. Dret a exercir una petició o queixa davant de les autoritats immediates en assumptes relacionats amb l'ensenyament
- Estipula la formació que ha de tenir un inspector de l'ensenyança primària. (*Art. 83*)
- El Ministeri d'Educació podrà considerar com Inspectors extraordinaris i assignar-los una missió especial a persones amb mèrits rellevants en l'ordre pedagògic i docent tot i que no formen part del Cos Oficial de la Inspecció. (*Art. 84*)

- El Servei Espanyol del Magisteri cooperarà en el perfeccionament de la funció dels educadors acord amb els principis d'aquesta llei. (Art. 85)

(Ministerio de Educación Nacional, 1945)

M'agradaria també ressaltar que 7 anys després de la darrera visita que hem analitzat en aquest recull de visites d'inspecció realitzades en l'escola de Vilanova d'Alcolea durant el període franquista, es va implantar en el territori espanyol una nova llei educativa més acord amb la nova realitat del país, aquesta llei era la Llei General d'Educació de l'any 1970.

- La **Llei General d'Educació de l'any 1970** impulsada per José Luís Villar Palasí, ministre d'educació espanyol des de l'any 1969 i va ser una llei que va vindre exigida pels canvis econòmics i socials que estava vivint Espanya des de l'inici de la dècada dels anys 60, tot i que des dels alts càrrecs franquistes es presenta com una llei per a dotar al sistema educatiu espanyol d'una educació més justa.

Aquesta llei estableix l'ensenyament obligatori i gratuït fins als 14 anys, a més, s'implementa per primera volta un tronc comú de 8 anys als quals segueixen dos tipus d'estudi, el BUP i l'FP (una doble via d'eixida depenent de les expectatives d'estudi, les aspiracions i les possibilitats de les famílies). Per altra banda, a causa de la falta de mitjans econòmics que tenia el règim franquista, van ser les empreses privades les que van obrir una gran quantitat de centres educatius, donada la gran demanda de places en els centres causada per la industrialització i el consegüent creixement demogràfic.

Per una altra banda cal ressaltar que el PIB que es destinava a Espanya en l'any 1970 era de l'1,70% mentre que en la resta de països era del 5,1%. Aquest fet va comportar un endarreriment el desenvolupament del país.

(Ministerio de Educación, 1970; Puelles Benítez, 2008)

8. VISITES D'INSPECCIÓ I ANÀLISI DE LES MATEIXES

Aquest treball està basat en l'anàlisi de les visites d'inspecció enregistrades en dos llibres de visites d'inspecció¹.

M'agradaria remarcar que només he pogut analitzar dos llibres de visites ja que, malauradament, són els únics llibres de visites d'inspecció educatives que s'han conservat en l'escola de Vilanova. Cal dir que hagués sigut un luxe tenir a l'abast tots els llibres de visites d'inspecció del meu poble, però, com ja sabem, al llarg de la història molts documents desapareixen durant el transcurs dels anys.

---

¹ Cal remarcar que es posava a l'inici del llibre el nombre de pàgines que aquest tenia per detectar si algú arrancava algun full per tal d'ocultar informació.*

- **Llibre de visites d'inspecció de l'escola unitària nº1 de xiquetes de Vilanova d'Alcolea.**
- **Llibre de visites d'inspecció de l'escola nacional de pàrvuls de Vilanova d'Alcolea.**

El **primer llibre** de visites d'inspecció que anem a analitzar és el "**Llibre de visites d'inspecció de l'escola unitària nº1 de xiquetes**".

En aquest llibre trobem enregistrades 10 visites d'inspecció corresponents entre els anys 1940 i el 1963.

- Lloc: Vilanova d'Alcolea
- Data d'obertura del llibre: Abril de 1940
- Inspectora que obri el llibre: Dª Fidela Mas Casamayor
- Paginació: 50 pàgines

VISITA 1 (pp.1-2)	
Data de la visita: Abril de l'any 1940	
Inspectora que realitza la visita: D ^a Fidela Mas Casamayor	Mestra interina a la qual es visita: D ^a Josefina Herrero Rubio
En aquesta visita la inspectora destaca: <ul style="list-style-type: none"> - El gran interès que la mestra té per l'ensenyament, arribant a realçar-la per damunt de les mestres propietàries. - La disciplina de les xiquetes de la classe. - L'ordre i l'ambient de cordialitat i estima que es percep en l'aula. - L'ensenyament complet que es realitza en l'escola el qual observa la inspectora a través dels exercicis gimnàstics que realitzen les xiquetes. - Els quaderns que es porten a terme en classe són els adequats. - El gust en la realització dels treballs manuals i les llavors per part de les xiquetes de l'escola. - La roba interior que les xiquetes porten en les quals predominen les costures. 	
Durant la visita aconsella a la mestra: Durant aquesta visita la inspectora no dóna cap consell a la mestra.	
Conclusió de la inspectora després de la visita: La inspectora es mostra molt satisfeta amb la visita que ha realitzat a la mestra i la felicita pels resultats que està aconseguint en les seues alumnes.	
Observacions personals: La inspectora ressalta en tot moment les llavors de costura que les xiquetes d'aquella època havien de saber. Com pot comprovar durant la seua visita, aquestes llavors de costura es compleixen i, per tant, queda molt satisfeta amb la visita realitzada.	

VISITA 2 (pp.2-3)

Data de la visita: 13 de maig de l'any 1941

Inspector que realitza la visita:

Luis Miguel Mestral

Mestra propietària a la qual es visita:

Dª Isabel Ballester Colomer

En aquesta visita l'inspector destaca:

- Fa poc de temps que la mestra es troba en el càrrec però ja s'observen els resultats de la seua magnífica llavor.
- La gran professionalitat i vocació de l'ensenyament per part de la mestra que portarà grans èxits a l'escola.

Durant la visita aconsella a la mestra:

L'inspector motiva a la mestra a seguir desenvolupant la seua professió amb el màxim entusiasme.

Conclusió de l'inspector després de la visita:

La inspecció es mostra molt satisfeta amb la visita i amb la mestra.

Observacions personals:

Durant aquesta visita tot són elogis cap a la mestra i cap a la seua feina, cosa que ens fa suposar que la mestra en qüestió devia seguir molt fermament la ideologia franquista en la seua escola.

VISITA 3 (pp.4)

Data de la visita: Març de l'any 1943

Inspector/a que realitza la visita:

Juan P. Borràs Jarque

Mestra propietària a la qual es visita:

Dª Isabel Ballester Colomer

En aquesta visita l'inspector destaca:

- L'inspector destaca que la mestra dirigeix l'escola correctament animada pel bon esperit religiós i patriòtic i que això es reflecteix en els alumnes majors de les dues escoles.
- L'inspector comprova que en aquesta escola es porten correctament els treballs reglamentaris.

Durant la visita aconsella a la mestra:

Durant aquesta visita no queda constància del fet que l'inspector aconsellés a la mestra.

Conclusió de l'inspector després de la visita:

L'inspector queda molt satisfet de la visita i de les llavors que realitza la mestra.

Observacions personals:

Durant aquesta visita l'inspector reflexa com volien que fora l'educació durant l'etapa del règim franquista quan queda satisfet en observar que la mestra dirigeix l'escola animada pel sentiment religiós i patriòtic (Nacionalcatolicisme).

VISITA 4 (pp.5)

Data de la visita: Maig de l'any 1944

Inspector que realitza la visita:

Juan P. Borràs Jarque

Mestra propietària a la qual es visita:

Dª Isabel Ballester Colomer

En aquesta visita l'inspector destaca:

- L'inspector destaca la bona llavor de la mestra en tots els aspectes instructius i educatius.
- Destaca també que tot va conforme a l'esperit de "*Nuestra España Nacional*".

Durant la visita aconsella a la mestra:

Aconsella a la mestra a seguir així i a no allunyar-se del treball que està realitzant.

Conclusió de l'inspector després de la visita:

L'inspector acaba molt satisfet de la visita i així ho acaba reflectint en el llibre de visites d'inspecció.

Observacions personals:

Com en la visita interior, i donat que és el mateix inspector que en l'anterior visita, l'inspector queda satisfet de la visita per la proximitat a la ideologia del règim franquista. Aquest fet reflecteix clarament la forta ideologia franquista de l'inspector en qüestió, ja que, en les seues visites només destaca aquests aspectes i usa un vocabulari molt proper al règim franquista com ara "el espíritu de Nuestra España Nacional".

A més, cal observar en les seues signatures que aquest inspector firma com a "inspector jefe". Per tant, la forta ideologia franquista d'aquest no és d'estranyar ja que és ell qui està a càrrec de la resta de inspectors/es.

VISITA 5 (pp.6)

Data de la visita: 22 de març de l'any 1945

Inspector que realitza la visita:

Francisco Àvila

Mestra propietària a la qual es visita:

Dª Isabel Ballester Colomer

En aquesta visita l'inspector destaca:

- La gran satisfacció per l'estat educatiu i cultural de les xiquetes observada en les seues contestacions i els seus treballs escolars.

<p>Durant la visita aconsella a la mestra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fer millorar el càlcul mental d'aquestes. - Implantar en l'escola una mutualitat escolar.
<p>Conclusió de l'inspector després de la visita:</p> <p>Queda molt satisfet per l'estat educatiu i cultural de les xiquetes d'aquesta escola.</p>
<p>Observacions personals:</p> <p>L'inspector afirma que queda molt satisfet amb la visita però aprofita aquesta per a aconsellar a la mestra a que duga a terme unes noves mesures, com per exemple que intensifiqui el càlcul mental ja que troba que el nivell de càlcul mental de les alumnes és baix.</p> <p>Cal dir que aquest fet em resulta estrany perquè com he pogut observar en la resta de visites, en molt poques ocasions l'inspector o la inspectora que s'encarrega de realitzar la visita deixa constància dels consells i coses que troben necessàries canviar en l'escola.</p>

VISITA 6 (pp.7)	
Data de la visita: 23 d'abril de l'any 1950	
Inspectora que realitza la visita: Encarnación Pallarés	Mestra interina a la qual es visita: D ^a Carmen Castillo López
<p>En aquesta visita la inspectora destaca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tot i la joventut de la mestra, aquesta ha fet que en el poc de temps que porta des que va arribar a l'escola ja s'aprecien els efectes de les seues excepcionals dots de dolçor, entusiasme i vocació decidida que posseeix. 	
<p>Durant la visita aconsella a la mestra:</p> <p>Durant aquesta visita la inspectora no deixa constància d'haver-li donat cap consell ni haver-li proposat realitzar alguna mena de canvi respecte a metodologia o activitats que es porten a terme en l'escola.</p>	
<p>Conclusió de la inspectora després de la visita:</p> <p>La inspectora es mostra molt satisfeta amb la mestra, inclús deixa constància del seu desig que la mestra passe a formar part de l'escalafó del Magisteri.</p>	
<p>Observacions personals:</p> <p>Durant aquesta visita ocorre un fet que no he pogut observar en cap altra visita, la inspectora deixa constància del seu desig que aquesta mestra interina passe a formar part de l'escalafó del Magisteri.</p> <p>Aquest fet demostra que la inspectora està molt d'acord amb el treball realitzat per part de la mestra en aquesta escola.</p>	

VISITA 7 (pp.7-8)

Data de la visita: 24 de febrer de l'any 1954

Inspectora que realitza la visita:

Maria Teresa Colomer

Mestra interina a la qual es visita:

Dª Josefa Mª Artero

En aquesta visita la inspectora destaca:

- La joventut de la mestra
- L'eficàcia i l'obtenció d'excel·lents resultats per part d'aquesta.
- Escola organitzada amb un bon sentit pedagògic.

Durant la visita aconsella a la mestra:

La inspectora aconsella a la mestra a continuar pel mateix camí i seguir les indicacions que li ha donat verbalment, de les quals no ha deixat constància.

Conclusió de la inspectora després de la visita:

La inspectora està molt satisfeta amb la visita realitzada i encomana a la mestra a seguir amb les instruccions que li ha donat verbalment.

Observacions personals:

Durant aquesta visita la inspectora se centra en l'organització de l'escola i els resultats que s'estan aconseguint, dels quals diu que són excel·lents.

Podem destacar un vocabulari menys identificable amb el règim franquista com el que havíem trobat anteriorment amb l'inspector Juan P. Borràs Jarque.

VISITA 8 (pp.9-10)

Data de la visita: 15 d'abril de l'any 1959

Inspector que realitza la visita:

Angel Pérez Rodrigo

Mestra a la qual es visita:

Dª Teresa Escuín Monfort

En aquesta visita l'inspector destaca:

- El local de l'escola és antic però alegre i amb bona ventilació.
- El mobiliari de l'escola és suficient però amb un mitjà estat de conservació.
- L'inspector qualifica el material escolar d'insuficient.
- Hi ha un cert grau d'absentisme a classe, ja que deixa constància que de les 19 xiquetes matriculades a classe, durant la seua visita només estaven presents 15.
- L'inspector deixa constància que la bona tònica docent juntament amb la intel·ligència i la generosa entrega de la mestra han fet que els fruits que s'estan aconseguint siguin notables.

<p>Durant la visita aconsella a la mestra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'inspector vol que s'incremente el material escolar, ja que, com he dit abans, el considera insuficient. - Espera augmentar la qualitat de l'ensenyament quan s'apliquen les suficiències i les mesures que ha tingut l'ocasió d'oferir-li durant la visita.
<p>Conclusió de l'inspector després de la visita:</p> <p>L'inspector queda content amb la mestra però està descontent amb el material educatiu que es troba en l'aula i així ho reflexa en el llibre de visites d'inspecció.</p>
<p>Observacions personals:</p> <p>És la primera visita d'inspecció que he analitzat i en ella es fa referència al local i al mobiliari on es porten a terme les classes, a més, es considera el material educatiu com a insuficient.</p>

VISITA 9 (pp.11)	
Data de la visita: Maig de l'any 1962	
Inspectora que realitza la visita: M ^a del Carmen Gilbert	Mestra propietària a la qual es visita: D ^a M ^a Pilar Sanz Victoria (A càrrec de l'escola des de l'any 1959)
<p>En aquesta visita la inspectora destaca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'assistència a l'aula i el nombre d'alumnes matriculades a l'escola: El nombre d'alumnes matriculades en l'escola és de 18 xiquetes, mentre que l'assistència mitjana a l'escola és de 16 alumnes, tot i que el dia de la visita hi eren presents 17 alumnes. - La inspectora destaca que les xiquetes mostren un grau de coneixement adequat per a la seua edat. - També destaca que els Quaderns i les Cartilles Escolars mostren un progressiu avançament. - Bona organització de l'ensenyament i els registres reglamentaris es troben al dia. - Destaca també la joventut de la mestra i la seua capacitat d'aconseguir resultats excel·lents. 	
<p>Durant la visita aconsella a la mestra:</p> <p>Seguir amb el seu zel i dedicació que de segur que això li portarà a destacats fruits que seran visibles en la següent visita.</p>	
<p>Conclusió de la inspectora després de la visita:</p> <p>Satisfeta amb la visita i amb els dots docents de la mestra i l'ànima a seguir treballant així.</p>	
<p>Observacions personals:</p> <p>Durant aquesta visita la inspectora presta atenció a l'assistència a l'aula per part de les alumnes, i també al correcte desenvolupament dels <i>Quaderns</i> i les <i>Cartilles Escolars</i>.</p>	

VISITA 10 (pp.13-14)	
Data de la visita: 21 de març de l'any 1963	
Inspector que realitza la visita: Jaime Juan Castaños	Mestra interina a la qual es visita: D ^a Josefa Santamaría Montoliu
En aquesta visita l'inspector destaca: <ul style="list-style-type: none"> - La mestra interina en qüestió es troba en substitució de la mestra titular Dª Pilar Sanz Victoria la qual es troba actuant en Castelló en propietat provisional. - El règim escolar graduat amb l'Escola Unitària n^o2 d'aquesta mateixa població. - La mestra obté uns excel·lents resultats amb els alumnes majors que té a càrrec seu amb els quals treballa amb il·lusió i bons resultats. 	
Durant la visita aconsella a la mestra: Recomana de manera ferma que al finalitzar el present curs escolar totes les xiquetes que hagen complit els 12 anys obtinguen el Certificat d'Estudis Primaris.	
Conclusió de l'inspector després de la visita: Satisfet amb els resultats que obté la mestra amb les seues alumnes i deixa constància de la seua voluntat de l'obtenció del Certificat d'Estudis Primaris per part de les alumnes que hagen complit els 12 anys al finalitzar el curs.	
Observacions personals: Durant aquesta visita l'inspector es mostra molt ferm en el fet que les alumnes de 12 anys obtinguen el Certificat d'Estudis Primaris. La seua lletra és bona i fàcil d'entendre, tot i que mitjançant la firma costa molt d'identificar el nom de l'inspector que va realitzar la visita.	

El **segon llibre** de visites d'inspecció que anem a analitzar és el "***Llibre de visites d'inspecció de l'escola nacional de pàrvuls de Vilanova d'Alcolea***".

D'aquest llibre només analitzarem una visita d'inspecció portada a terme l'any 1963 ja que, la següent visita enregistrada data d'uns quants anys enrere i la ubicaríem fora del període en el que m'he centrat al realitzar aquest treball.

- Lloc: Vilanova d'Alcolea
- Data d'obertura del llibre: 18 de Març de 1963
- Inspector que obri el llibre: Jaime Juan Castaños
- Paginació: 20 pàgines numerades

VISITA 1 (pp.1-2)	
Data de la visita: 18 de març de 1963	
Inspector que realitza la visita: Jaime Juan Castaños	Mestra interina a la qual es visita: Dª Marina Puig Herrero
En aquesta visita l'inspector destaca: L'inspector destaca durant aquesta visita que el local en el qual es porta a terme l'ensenyament, igual que en l'Escola Unitària de Xiquetes, és inadequat a les funcions a què es destina.	
Durant la visita aconsella a la mestra: Durant aquesta visita l'inspector aconsella a la mestra a promulgar la creació d'hàbits i l'adoctrinament sensorial suficient perquè una vegada superada l'edat de l'educació preescolar, els alumnes a càrrec seu puguin incorporar-se al ritme normal de les escoles a les quals s'hagen d'incorporar.	
Conclusió de l'inspector després de la visita: La Corporació Municipal ha de substituir urgentment totes les visions que pensen que aquesta Escola de Pàrvuls no tindria cabuda en el nou edifici escolar que s'està construint en la població.	
Observacions personals: Durant aquesta visita l'inspector deixa constància que els locals on es realitzen les classes no són adequats a les funcions a què es destinen. A més, insta a la Corporació Municipal a què l'Escola de Pàrvuls també es trasllade al nou edifici que estan construint. Podem destacar que aquest edifici es va convertir en una realitat l'any 1963 i va fer que el poble de Vilanova tinguera un local adequat a les funcions que l'ensenyament portat a terme en aquest poble necessitava. Cal dir també que en un principi es va contradir la recomanació d'aquest inspector i l'Escola de Pàrvuls no es va traslladar al nou edifici fins uns anys després.	

9. CONCLUSIONS

La primera conclusió i a la que més importància li atorgue personalment és la del descobriment dels llibres de visites d'inspecció educatives com una font d'informació desconeguda per a mi. Després d'haver portat a terme la realització d'aquest treball la meua opinió respecte a aquests llibres és que són una gran font d'informació que es troba actualment molt en l'oblit.

A través d'ells podrem conèixer, des de la visió de l'inspector o la inspectora que realitzava la visita, no sols com eren les diferents escoles durant el període en el qual transcorren les visites, en aquest cas en el període de la dictadura franquista, sinó també podem observar com funcionava el sistema educatiu espanyol durant el franquisme, exemplificat en tot moment en el llenguatge usat pels diferents inspectors i inspectores, analitzant les coses amb les quals es fixaven durant les seues

visites o, fins i tot, el reflex en ells i elles de la ideologia franquista, ja que els inspectors i les inspectores eren assignats i, per tant, controlats pel mateix règim.

Aquesta nova font d'informació m'ha fet descobrir l'evolució històrica de l'educació en el nostre país, he descobert que el sistema educatiu del règim autoritari franquista ha passat per diferents etapes, una primera més radical on s'identificaven més fàcilment les idees del règim i una segona on s'identifica menys la ideologia franquista. Aquestes diferents etapes les podem identificar en les visites enregistrades gràcies a l'anàlisi del vocabulari usat pels inspectors i les inspectores durant les visites i pels valors que transmeten aquests en les diferents visites d'inspecció que van apareixent al llarg dels llibres.

Com he dit anteriorment en aquest mateix document, les visites d'inspecció que he analitzat durant la realització d'aquest treball estan datades entre els anys 1940 i 1963. Per tant, en ell podem veure un gran reflex de l'evolució del sistema educatiu durant el període dictatorial, i més concretament durant els anomenats pel mateix règim com als "XXV Anys de Pau".

Mitjançant l'anàlisi de les diferents visites d'inspecció realitzades en aquest llibre es pot observar que la dictadura franquista ha passat per moments on el règim estava més radicalitzat i moments on el règim s'hi ha hagut de "democratitzar" per poder seguir estant vigent i "sobreviure" d'alguna manera a les diferents etapes complicades que ha sofert.

En el cas de les 5 primeres visites d'inspecció analitzades cal dir que aquestes transcorren en un període, entre els anys 1940 i 1950, en el que l'Eix dictatorial d'Alemanya, Itàlia i Espanya pareixia que anava a dominar el món. Per tot això, en aquestes visites s'observa un llenguatge molt proper a un règim dictatorial i on els valors que transmetien els inspectors i les inspectores que realitzaven les visites eren clarament nacionalcatòlics. En aquestes visites els inspectors i les inspectores que les portaven a terme es fixaven en el fet que en l'escola es defensaven les idees més representatives del bàndol nacionalista. Un exemple d'açò són les expressions que podem trobar en aquestes visites, expressions com ara "Nuestra España Nacional", "escola correctament animada pel bon esperit religiós i patriòtic", destaquen, fins i tot, en el fet que la roba interior que porten les xiquetes siga adequada, es fixen en el fet que es porten a terme correctament els treballs reglamentaris i deixen constància d'algunes de les recomanacions que fan als docents durant les visites.

Mentre que durant les 5 darreres visites analitzades, enregistrades entre els anys 1950 i 1963, podem observar un vocabulari que s'allunya un poc a un règim dictatorial, no tan identificable amb la ideologia del règim franquista. En aquestes visites els inspectors i les inspectores es fixen en analitzar diferents aspectes educatius com per exemple, l'organització escolar, si el local i el mobiliari de l'escola es troba en bones o males condicions per a portar-se a terme les classes, també es fixen en l'assistència a les classes i en el fet que tots els alumnes de 12 anys reben el Certificat d'Estudis Primaris.

En general, durant aquestes 5 darreres visites, es comença a deixar constància de si algun aspecte com el material o el local, aspectes que no eren responsabilitat del mestre o la mestra, eren insuficients. En definitiva, els inspectors i les inspectores que realitzen les visites durant aquest període no tenen cap inconvenient en criticar la falta de recursos per a poder portar a terme una educació de qualitat.

Aquest canvi notori del vocabulari, el canvi en els conceptes als quals donaven importància els inspectors i les inspectores durant les seues visites i, en general, en els valors que aquests transmeten durant aquestes darreres visites, reflecteix la necessitat de “democratitzar el règim”. Aquesta necessitat va sorgir a causa de la gran crisi econòmica en la qual el règim estava portant al país, el racionament estava fracassant i la gent agafava moltes malalties, ja que la seua alimentació no era bona, també va ser degut en gran mesura a l'aïllament internacional que estava sofrint Espanya per part dels Estats Units, durant aquests anys es començava a sospitar que era millor estar proper als Estats Units que a l'Eix, ja que es comença a notar que aquest eix dictatorial no anava a cap lloc. Per tot això, el règim opta per “democratitzar-se” en certa manera i així deixar de sofrir l'aïllament al qual estava sotmès per part dels Estats Units.

A més, els ministres tecnòcrates que ocuparen el govern des de 1959 van recomanar al règim que obriren les portes al mercat internacional, ja que realitzar importacions i exportacions amb altres països era una molt bona oportunitat per millorar la salut del sistema econòmic espanyol. Com a conseqüència, el règim va haver d'allunyar-se lleugerament de la seua forta ideologia feixista per tal d'eixir d'aquest aïllament, beneficiar-se d'aquest auge del mercat internacional i fer rellotjar l'economia espanyola.

Una altra conclusió que podem extraure després d'haver analitzat les diferents visites d'inspecció és que el sistema educatiu vilanoví, així ho reflecteixen diferents inspectors i inspectores en les seues visites, no va tindre fins a l'any 1963 un local adequat on poder impartir l'escolaritat dels xiquets i les xiquetes de Vilanova. Això va ser degut a la crisi econòmica i social que es vivia en el país fins que es va decidir obrir les portes a les exportacions i les importacions aprofitant així l'auge del mercat internacional. Per tot això, durant un gran període de temps, les classes de les diferents escoles del poble es portaven a terme en diferents locals que no estaven destinats ni preparats per a fer d'escoles.

Per a concloure m'agradaria donar la meua opinió personal respecte a l'auge de partits polítics extremistes en la política del món actual i, per descomptat, també en el nostre país. La història està per a ser llegida, conèixer i aprendre dels errors del passat. En tot el que podem trobar en aquest petit recull històric podem extraure com a conclusions que els radicalismes mai són bons, pretenen fomentar l'odi entre la societat i inculcar per la força la seua ideologia a la resta de la gent que no comparteix la mateixa opinió.

Durant el llarg de la història, en el nostre país s'han comés autèntiques barbaritats per tal de defensar una causa, per norma general aquesta sempre ha sigut una ideologia política o una religió. Per tot això, considere que fomentant l'odi i el radicalisme només ens farà tornar a cometre els errades i les barbàries del passat, justificades amb un únic fi, imposar la seua ideologia. Per aquest motiu, recomane l'ús dels llibres d'inspecció educativa com a una font d'informació molt interessant per a descobrir l'evolució històrica del sistema educatiu espanyol, ja que, aquests llibres ens ajudaran a conèixer la història, no només del sistema educatiu, sinó també de la societat i la política en general. Aquest coneixement ens farà no cometre les mateixes errades que s'han comés en el passat i prendre les millors decisions possibles per a portar a desenvolupar en el nostre país un sistema educatiu de qualitat i on totes i tots tinguen les mateixes oportunitats.

10. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

Bibliografia:

de Agorreta, Mayte., Chicharro, Tomàs., Corominas i Casals, Agustí., i Pagès i Blanch, Pelai (2006). L'educació durant la Segona República. *Catalunya informa*. Núm. 273, pp. 1-15.

González Madrid, Damián (2007). Violencia política y dictadura franquista. *Dissidences. Hispanic Journal of Theory and Criticism*. 3.1, pp. 1-55.

Ministerio de Educación (1970). Ley General de Educación de 1970. *Boletín Oficial del Estado (B.O.E)*. Núm 187, pp. 12525- 12546.

Ministerio de Educación Nacional (1945). Ley de 17 de Julio de 1945 sobre educación primaria. *Boletín Oficial del Estado (B.O.E)*. Núm 199, pp. 385-416.

Ministerio de Fomento (1857). Ley de Instrucción Pública. *Gaceta de Madrid*. Núm 1710, pp 1-3.

Muñoz Marín, Domingo (1993). La inspección de enseñanza primaria durante el franquismo (1936-1975). *Anales de pedagogía*. Núm 11, pp. 209-228.

Ortells Roca, Miquel (2008). Atemorizar al magisterio. ¿Sólo al magisterio? Represión de maestros durante guerra civil y el primer franquismo. *Quaderns Digitals*. Núm. 55, Novembre, pp. 1-53.

Puelles Benítez, Manuel (2008). Las grandes leyes educativas de los últimos doscientos años. *CEE Participación educativa*. Núm. 7, pp. 7-15.

Santander Díaz, Manuel (2009). Los libros de visitas de inspección o cómo la educación se entendió desde la inspección y de qué manera se reflejaba en los libros de visitas. *Cabás: Revista del Centro de Recursos, Interpretación y Estudios en materia educativa de la Consejería de Educación del Gobierno de Cantabria*. Núm. 2, pp. 1-13.

Serrano Olmedo, Augusto., Sánchez Fernández, Jesús. i Rodríguez Rivero, Antonio Ramón. (2007). La educación víctima del franquismo “educación, franquismo y memoria”. *Entresiglos 20-21*, pp. 1-20.

Vega Sombría, Santiago (2004). La represión en la provincia de Segovia en los orígenes del régimen de Franco. *Hispania Nova-Separata*. Núm. 4.

Webgrafia:

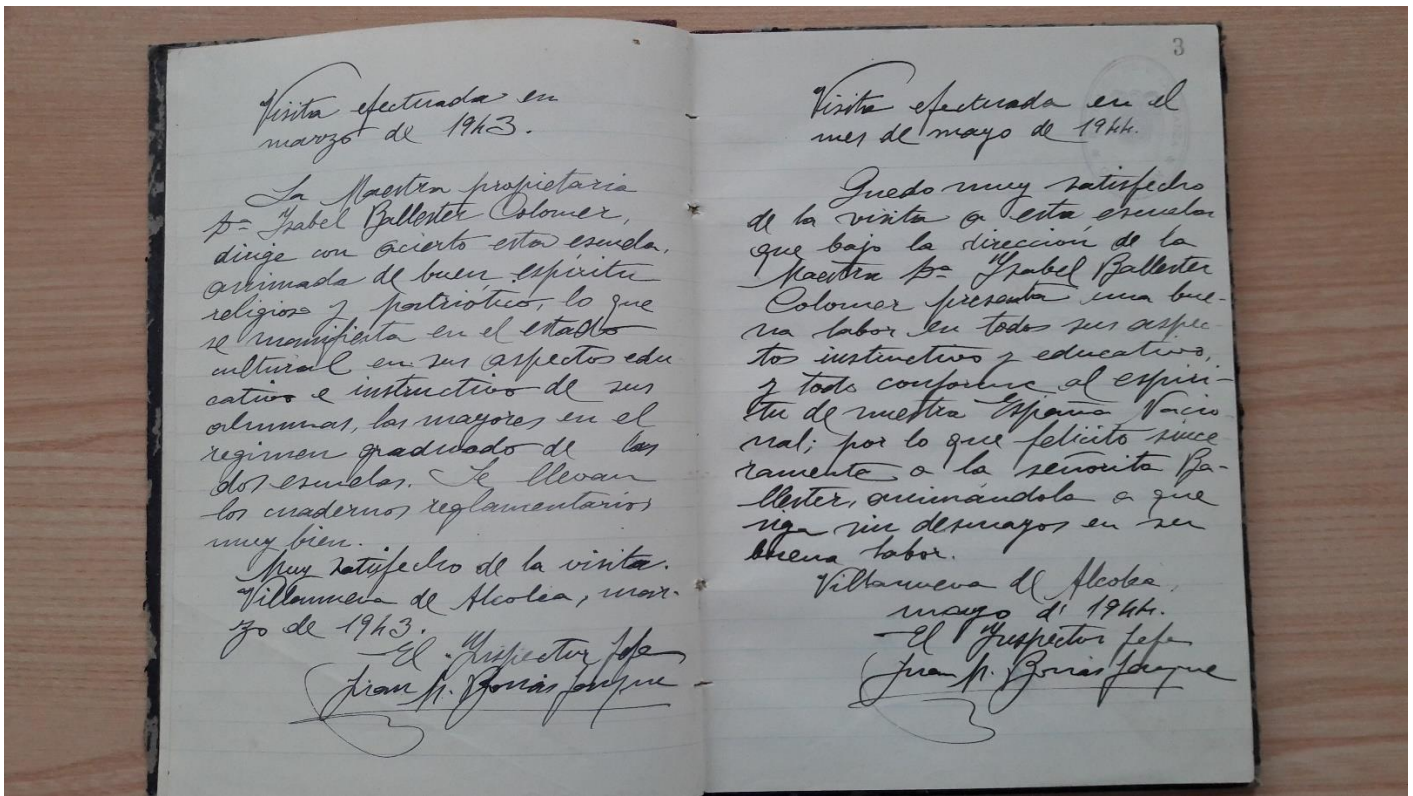
City-Forum Network LLC (s/d). Wilmington (Delaware) Estats Units: City-Forum Network LLC. Recuperat de: <https://www.foro-ciudad.com/castellon/vilanova-dalcolea/habitantes.html>

Fenoy Rico, Rafael (s/d). *Historia de la Inspección de Educación: la Inspección de la era de Franco 1939-1970*. Edudactica. [Recuperat el dia 3 de maig de 2020]. Recuperat de: <http://www.edudactica.es/Docus/Ensayos/Historia3%20Inspeccion.pdf>.

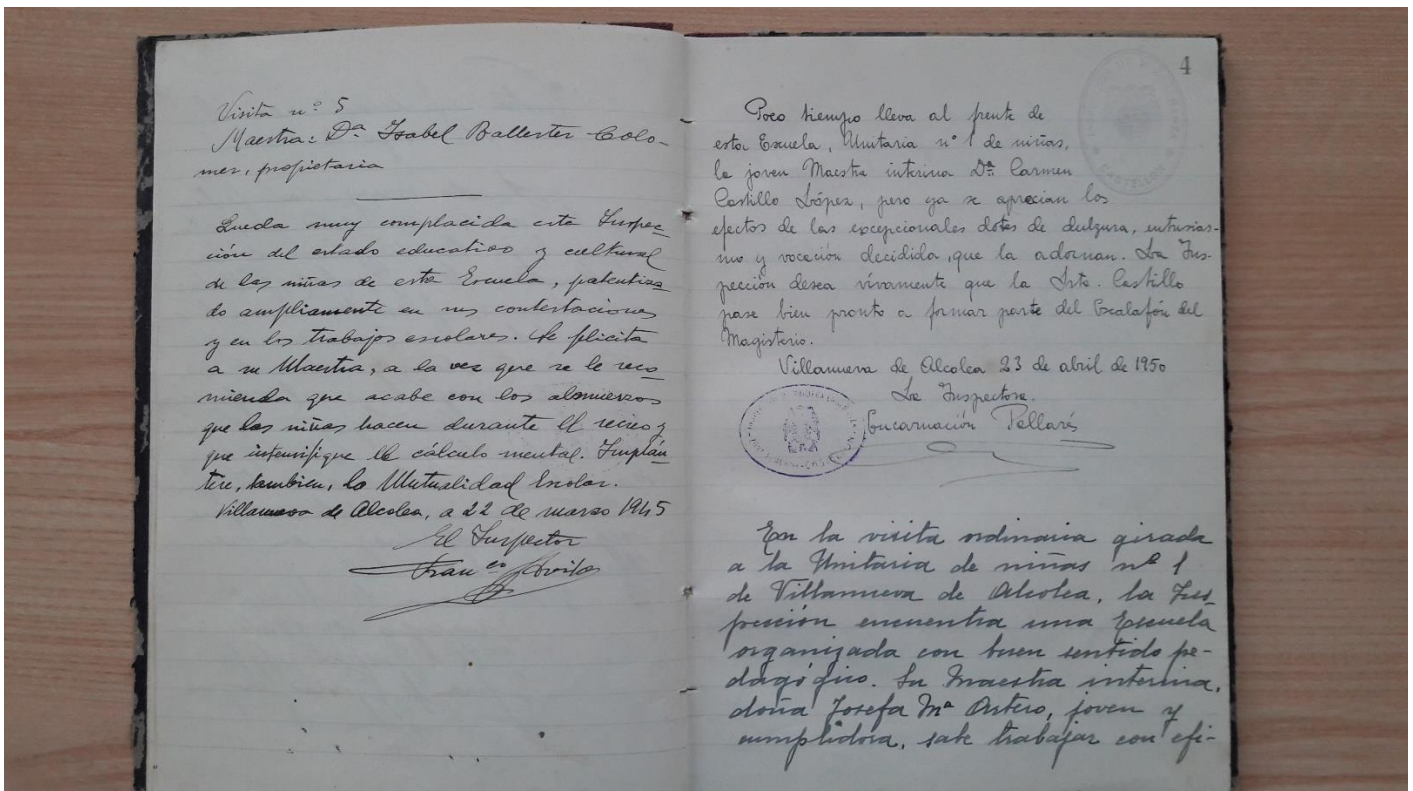
Montagut Contreras, Eduardo. (2016, Febrer, 1). *La educación en el franquismo*. Diario Digital Nueva Tribuna. Recuperat de: <https://www.nuevatribuna.es/articulo/historia/educacion-franquismo/20160201151555124959.html>

Zygomatic. (s/d). Generador de gráficos. Vianen, Països Baixos: Zygomatic. Recuperat de <https://www.generadordegraficos.com/graph>

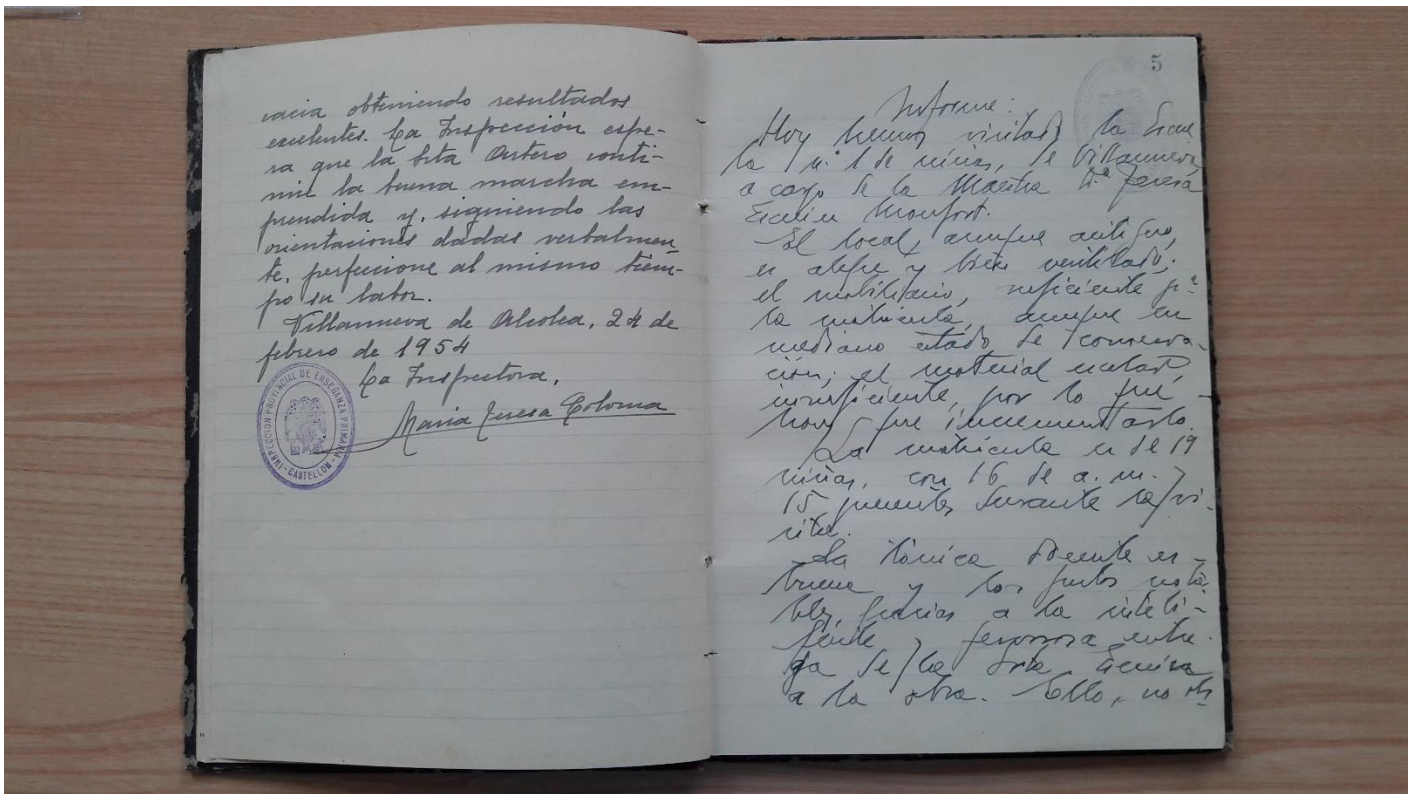
ANNEXOS

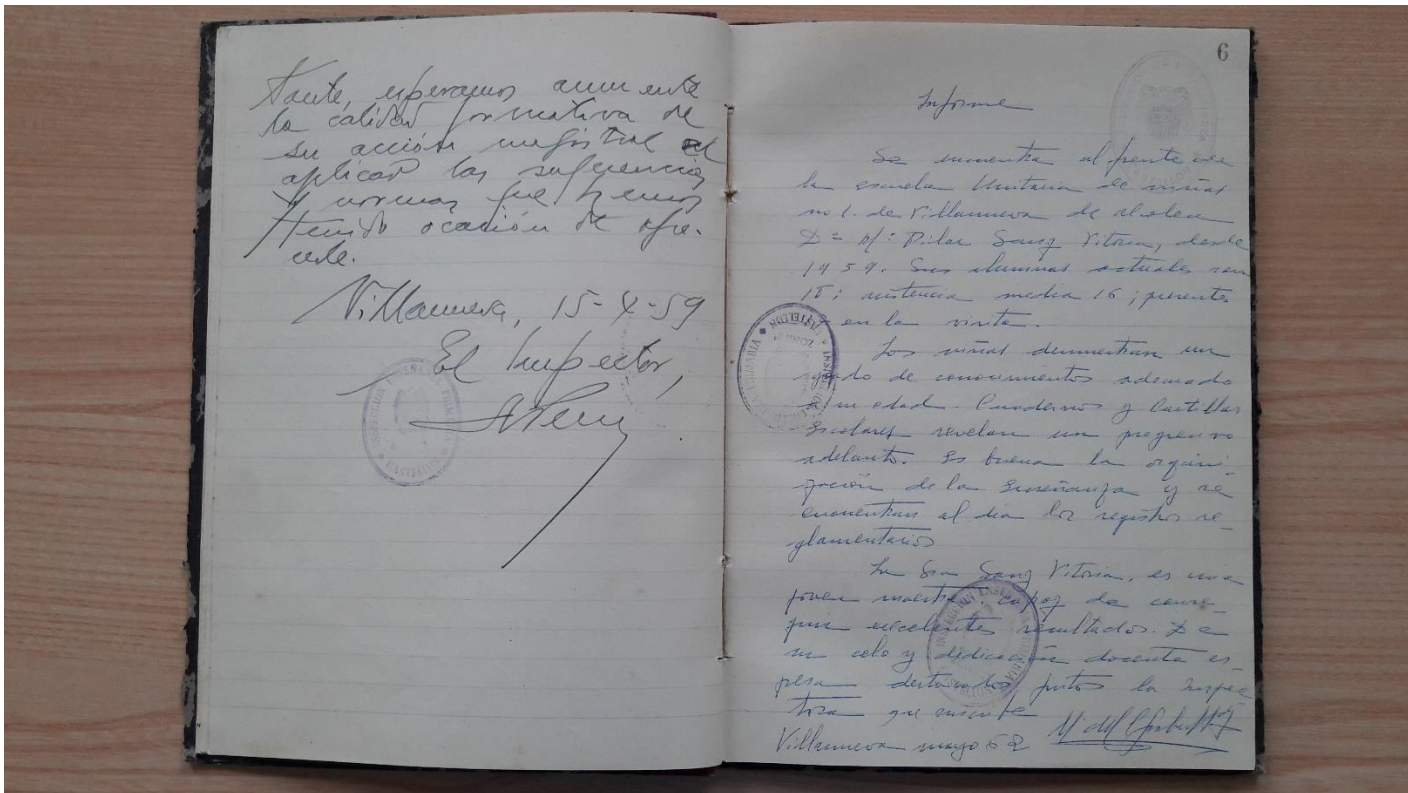
Annex 1: Imatge de la visita nº3 (esquerra) la nº4 (dreta).

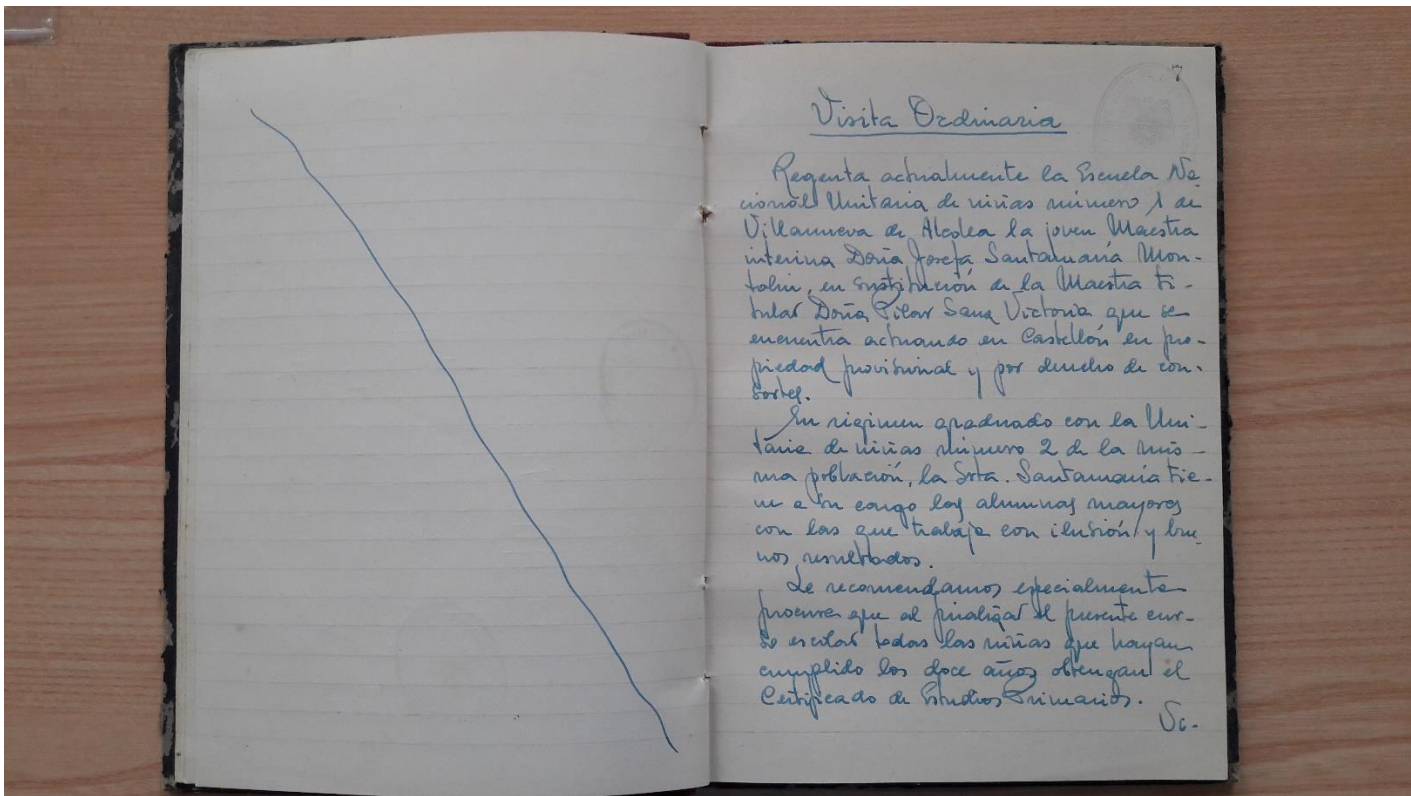
Annex 2: Imatge de la visita nº5 (esquerra) i de la visita nº6 i nº7(dreta).

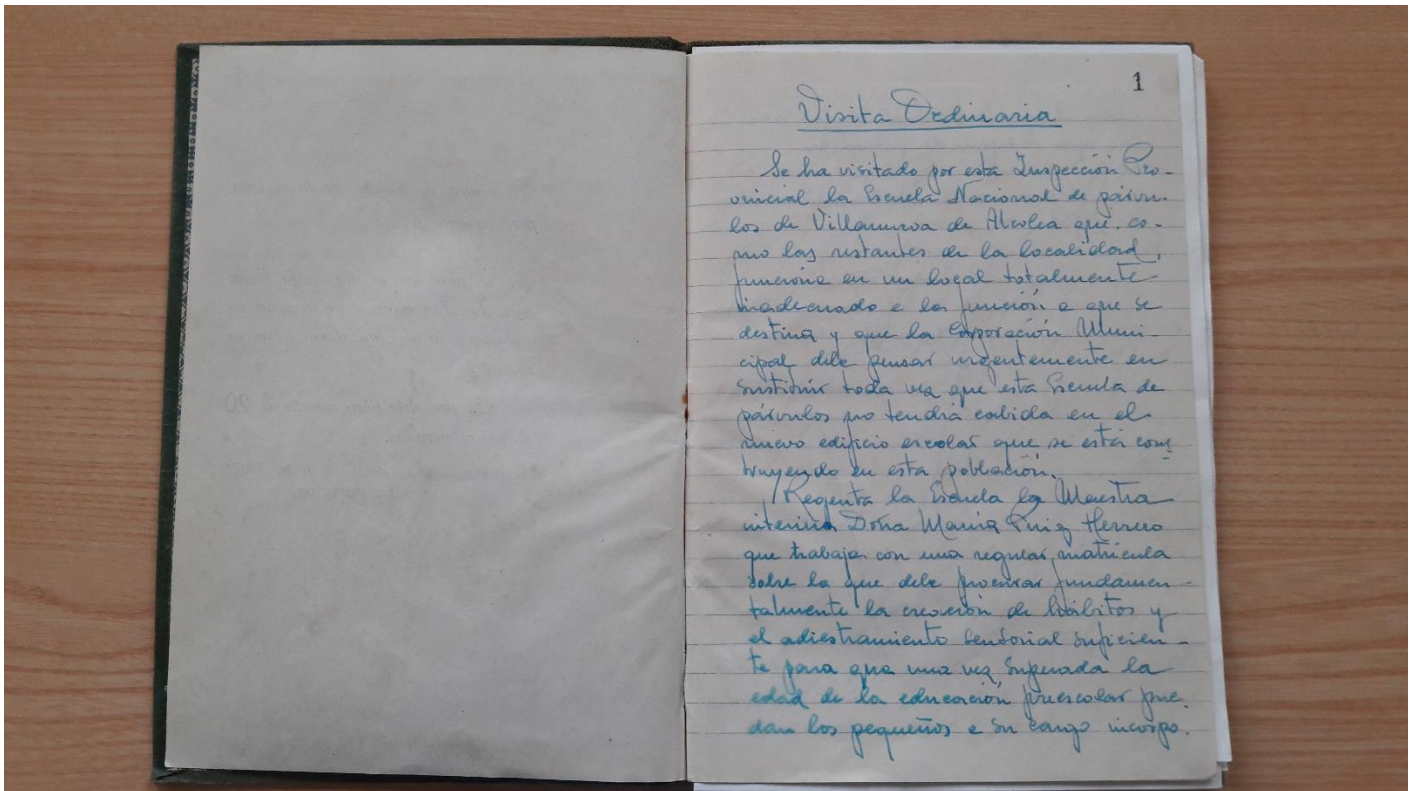
Annex 3: Imatge de la visita nº7 (esquerra) i de la visita nº8 (dreta).

Annex 4: Imatge de la visita nº8 (esquerra) i de la visita nº9 (dreta).

Annex 5: Imatge de la visita nº10.

Annex 6: Imatge de la visita nº1 del segon llibre de visites d'inspecció que hem analitzat.